

Ten eerste

REPORTAGE DEBAT OVER HULP BIJ ZELFDODING

'Voltooid leven' verdeelt Kamer

De Tweede Kamer debatteerde woensdag over het kabinetsplan om hulp bij zelfdoding bij voltooid leven te legitimeren. Een concreet wetsvoorstel is er nog niet, dus een beslissing hoefde niet te vallen. In afwachting daarvan betrekken alle partijen hun stellingen en deelt de Kamer zich op in drie kampen.

Minister Ard van der Steur van Veiligheid en Justitie en zijn collega Edith Schippers van Volksgezondheid tijdens het debat.

Foto Bart Maat / ANP

DE VOORSTANDERS**'Er is niet een plicht om te leven'**

Voorman Henk Krol van 50Plus was de meest betrokken deelnemer aan het debat. Was hij het eens met de sprekers, dan zat hij driftig te knikken en met zijn vinger te wijzen. 'Goed punt', leek hij daarmee te willen zeggen. Krol, die ouderen exclusief als kiezersdoelgroep heeft, steunt het kabinetsstandpunt volmondig.

Natuurlijk heeft ook hij wat kanttekeningen, want het gaat om een kabinetsstandpunt op hoofdlijnen. Hij vindt, met GroenLinks, dat de stervenshulpbegeleider die het kabinet wil introduceren een arts moet zijn. Het kabinet gaat over die functie nog met 'het veld' overleggen.

Ook VVD, D66, GroenLinks en PvdA steunen het kabinet volmondig. Zij leggen de nadruk op het individuele zelfbeschikingsrecht. Pia Dijkstra van D66: 'Het is niet aan anderen om te bepalen of het leven van iemand nog waardevol is. Dat is aan die persoon zelf. Er is niet een plicht om te leven.'

PvdA'er Agnes Wolbert: 'Het gaat erom dat de mensen die hun eigen autonomie en regie willen houden, niet allerlei belemmeringen worden opgelegd waardoor ze moeten blijven lijden terwijl ze zelf de waarde van het leven kwijt zijn.'

De PvdA heeft ook een kanttekening. De partij is er nog niet uit of er een leeftijdsgrens moet komen voor hulp bij zelfdoding vanwege voltooid leven. Het kabinet noemt geen leeftijdsgrens, maar wil 'een nieuw systeem beperken tot mensen die een bepaalde leeftijd hebben bereikt'.

DE TWIJFELAARS**'Zo kon hij nog wel twintig jaar door'**

PVV en SP trekken hier samen op. Ze poseren als twijfelaars, maar zijn eigenlijk tegen. Dat gaat subtiel. 'De ontwikkeling van de praktijk', zegt SP'er Renske Leijten, 'laat zien dat de euthanasiewet veel ruimte laat voor barmhartigheid en het recht op zelfbeschikking. Het lijkt ons verstandig deze ontwikkeling door te laten gaan en niet in de waagschaal te laten stellen door de invoering van een parallelle wet.'

Volgens Leijten is voor euthanasie geen medische oorzaak van het ondraaglijk en uitzichtloos lijden noodzakelijk, waardoor het voltooid leven ook als basis voor euthanasie zou kunnen gelden. Minister Schippers wijst er echter op dat de medische oorzaak wel degelijk in de wetsbehandeling aan de orde is gekomen. En de wetsbehandeling is onderdeel van de wet.

Fleur Agema (PVV) begint over de verzorgingshuizen. Zij meent dat die een middel kunnen zijn tegen eenzaamheid. 'Ik sprak ooit in een verzorgingshuis een man van 94 jaar oud. Hij was twintig jaar eenzaam geweest en had nu allemaal nieuwe vrienden. Hij had net een kaartje gelegd en ging die middag nog biljarten. Zo kon hij nog wel twintig jaar door.'

Agema veronderstelt ook een samenzwering. Waarom publiceerde het kabinet zijn standpunt toen staatssecretaris Van Rijn op de grond lag' en een SP-motie van wantrouwen over de verpleeghuizen dreigde? Toeval, bezweert minister Schippers. Vrijdag was na zeven maanden overleg het standpunt in het kabinet vastgesteld, maar er moesten nog wat wijzigingen doorgevoerd. Daarom werd de brief pas op de woensdag daarna gepubliceerd.

DE TEGENSTANDERS**'Medemensen niet prijsgeven aan de dood'**

Een motie van afkeuring trekt meestal niet zoveel bekijks. Te vaak kansloos van stal gehaald. Maar als de oppositiepartij bij uitstek, de SGP, met een motie van afkeuring komt, is dat nieuws. De SGP steunt het kabinetsbeleid vrijwel altijd stilzwijgend.

Bij het debat over voltooid leven is het zover. SGP-fractievoorzitter Kees van der Staaij dient voor het eerst in zijn achttien jaar Kamerlidmaatschap een motie van afkeuring in. Kansloos, dat wel, alleen gesteund door zusterpartij de ChristenUnie. Cynici menen meteen dat de daags tevoren aangekondigde motie een politiek spel is. De SGP hoopt zo CU-stemmers te werven en een vierde Kamerzetel te halen. SGP en CU vissen deels in dezelfde school kiezers.

Voor beide partijen ligt het debat over hulp bij zelfdoding zeer principeel. CU-Kamerlid Carla Dik-Faber spreekt van 'een grote mate van onzorgvuldigheid'. Waarom, zo vraagt zij zich af, negeert het kabinet het afgewogen advies van de commissie Schnabel.

Ook Van der Staaij vindt het 'onbegrijpelijk' dat het kabinet 'in zijn nadagen' afwijkt van het commissierapport. 'Als het leven moeilijk wordt, moeten we mensen, medemensen niet prijsgeven aan de dood, maar met aandacht, liefde en goede zorg nabij zijn; dat noem ik barmhartigheid.'

Het CDA is net zo tegen als de christelijke zusterpartijen, maar brengt het omfloerster en steunt de motie van afkeuring niet. Ook het CDA staat pal achter het rapport dat nieuwe wetgeving afwijst. De partij pleit voor meer aandacht voor 'de waardevolle bijdrage die ouderen aan de samenleving leveren en voor het feit dat ouderen er nog steeds toe doen en een waardevolle plek in de samenleving verdienen'.

Gijs Herderscheê